

Musica instrumentala

Purtrets da l'Uniun svizra da musica e da l'Uniun chantunala da musica dal Grischun

■ **Chattà.ch** preschenta las duas uniuns tetgalas al plaun federal e chantunal che s'occupan da la musica instrumentala. En l'internet sa preschentan las duas organisaziuns, mintgamai cun ina cumpart d'infurmaziuns en lingua rumantscha, sut www.windband.ch resp. www.gkmv.ch.

Uniun svizra da musica

Istorgia ed intent

L'Uniun svizra da musica (USM), tudestg Schweizer Blasmusikverband (SBV) è vegnida fundada il 30 da november 1862 ad Olten (sco Eidgenössische Blechmusikgesellschaft), e quai sco emprima organisaziun naziunala sin il sector da la musica instrumentala en tut l'Europa. L'uniun furma l'associaziun tetgala da 32 uniun commembras e da bundant duamilli musicas instrumentals da tut la Svizra.

L'invenziun dals vents vi dals instruments a flad da sturs enturn l'onn 1820 ha manà a la fundaziun d'adina dapli societads da musica privatas ch'èn s'organisasas en furma d'uniuns. Oz exista quasi en mintga vitg svizzer ina societad da musica instrumentala en furma d'armonia, brass band, fanfara u fanfara maschadada.

La gronda part da las uniuns anc oz existentas è sa furmadas suenter la fundaziun da l'Uniun svizra da musica l'onn 1862. Fin ils onns 1960, cur ch'èn vegnidas fundadas dapertut scolas da musica, han surtut las uniuns da musica instrumentala localas pussibilità ad uffants e giuvenils d'emprender in instrument.

L'Uniun svizra da musica è l'organisasiun suprema per 32 uniuns affiliadas ch'han tuttas la finamira comunabla da promover la musica instrumentala, d'entusiasmar la giuventetgna per quest bain cultural e da sustegnair lur furmaziun. Bundant 2000 societads da musica en tuttas parts dal pajais realiseschan quests intents e porschan a var 76 000 commembras e commembers la pussaivladad da far sez musica. Ultra da quai segna l'uniun sco editura dad «Unisono – La revista svizra da musica instrumentala».

A nivel naziunal vegn organisada la Festa da musica federala. L'emprima Festa federala ha gi lieu l'onn 1864 a Soloturn. Oz ha quella lieu mintga tschintg onns cun la participaziun da bundant 20 000 musicistas e musicists da tut las regiuns da la Svizra.

Mintg'onn metta l'Uniun svizra da musica a disposiziun ina summa considerabla per la furmaziun. Las directivas ed ils cuntregns dals curs per suffladers, percussionists e dirigents èn scrittas en il reglament. Quai permetta a las uniuns da realisar ils curs en l'entira Svizra tenor ils medems criteris. Per assister ils magisters publitescha l'uniun material didactic.

Or dal maletg directiv

L'Uniun svizra da musica surpiglia la rolla directiva sco organisaziun tetgala per tut las musicantas ed ils musicants da las societads da musica en Svizra. En quest senn è la direzziun da l'uniun pronta da s'occupar d'ulteriuras incumbensas da la Confederaziun u d'organisasiuns internaziunalas.

L'uniun procura per cundiziuns da basa optimalas, per che tut ils musicants hajan las meglras premissas per exequir lur activitads musicalas.

Nus ans engaschain per ina collavuraziun collegiala tranter las uniuns e las societads. Per incumbensas e projects pli gronds tschertgoin nus primarmain soluziuns che resguardan interess superiurs.

Tutga tradizionalmain en mintga vitg – la societad da musica.

FOTO: PD

Nus sustegnain ils amateurs da musica da tut las vegliadetgnas tenor lur talent e lur preferenza musicala.

L'Uniun svizra da musica promova la furmaziun da ses musicants e dirigents cun curs da perfeziunament che gidan ad augmentar la qualitad da la musica instrumentala.

Nus ans engaschain activamain per ils giuvenils e manain cun els in dialog ch'è caracterisà da toleranza e chapientscha. Nus creain, sustegnain e promovain structures che servan al saun svilup, a l'integrasiun en la societad ed a l'intermediaziun da la solidaritad e responsabladad sociala.

L'Uniun svizra da musica fa tut ses pussaivel, per che la musica instrumentala saja attractiva er per ils giuvenils. Uschia tschertga ella regularmain il contact cun ils giuvenils per vegnir a savair ils basens e las opiniuns dals musicants giuvenils.

Nus sustegnain e promovain purschidas che contribueschan a la furmaziun ed a l'organisasiun raschunaivla dal temp liber.

L'Uniun svizra da musica collavura cun la Confederaziun ed ils chantuns e sustegna lur stentas per ina purschida da furmaziun d'alta qualitad a las scolas da musica ed als conservatoris.

Nus promovain la musica instrumentala en tut sia varietad.

L'Uniun svizra da musica promova, cun dar incumbensas da cumposiziun, ina litteratura originala e d'alta qualitad per musica instrumentala. L'uniun sustegna l'organisasiun d'occurrentzas e la participaziun ad concurrentzas naziunalas ed internaziunalas.

Uniun chantunala da musica dal Grischun

Istorgia

L'Uniun chantunala da musica dal Grischun (UCMG) è vegnida fundada il 21 d'avrigl 1901 a Tusaun en il rom d'in di grischun da la musica sin iniziativa da las musicas da Tusaun e da Cuira. Il 1902 han ins organisà (uffizialmain) l'emprima Festa chantunala da musica ch'è stada en realitad gia la quarta, dentant senza in'organisasiun chantunala. Il mument da la fundaziun da l'uniun chantunala existivan ca. 50 societads, ogt eran entradas immediat en l'uniun: Harmonia Cuira, Tavau, Tusaun, Glion, Panaduz, Andeer, Bravuogn e Filisur.

La societad la pli veglia è – tenor la tradiziun orala – quella da Domat, fundada il 1803. Il 1812 è documentada la Musica militar da la scola claustrala Mustér, il 1822 la fundaziun da la musica dals cadets da la scola chantunala a Cuira. Il 1823 è suandada Tusaun ed il 1830 Maiavilla. Il 1824 è documentada ina musica militar voluntaria ch'era sa preparada per sunar sin il champ d'exercizis da las truppas federalas a Wil/SG.

Il 1842 èn ils tregants da l'Engiadina'Ota sa preschentads cun in'atgna musica instrumentala. Il 1845 è attestada ina societad grischuna da musica instrumentala, fundada e dirigida dal scolast da musica Jakob Häfelin. Quella ha organisà il 20 da fanadur 1845 l'emprima Festa chantunala da musica a Glion cun la participaziun dals cadets da la Scola chantunala evangelica da Cuira e las musicas da Glion, Mustér e Cuira.

Dapi alura n'audan ins pli nagut dad ella, er betg il 1862 cur che l'Uniun federala da musica è vegnida fundada. Durant quels decennis dominavan las giuvnas uniuns da chant, da tir e da gimnastica la scena. Las fundaziuns da las musicas èn succedidas cun intgin retard pervi da las difficultads da recaltgar daners per instruments e notas. I mancavan er anc ils dirigents.

La Festa chantunala da musica dal 1882 a Cuira ha dà novs impuls: ins ha fundà novas uniuns, autras èn vegnidas schliadas, per exempel Riein il 1893. L'emprima musica da las vals talianas, l'Harmonie Helvétique, è vegnida fundada a Paris il 1877 d'emigrants dal Mesauc e suenter sia dissoluziun refundada il 1907 a Mesocco sut il num Armonia Elvetica. Dal 1879 datescha la Filarmonica comunale di Poschiavo. Il 1896 ha l'investg scumandà la musica instrumentala en baselgia (catolica).

Suenter la fundaziun da l'Uniun chantunala da musica dal Grischun il 1901 vegnivan las festas chantunales da musica organisadas regularmain, l'emprim mintga dus en fin quatter onns, a partir dal 1947 mintga quatter onns: il 1902 a Cuira, il 1904 per l'emprima giada en Surselva (Glion), il 1913 en Engiadina (Samedan), il 1920 en il Grischun Central (Filisur).

Las duas guerras mundialas han interrut la plipart da las activitads – ils musicants eran en servetsch militar. Ils emprims indizis da scolaziun davart l'Uniun chantunala da musica dal Grischun chatt'ins il 1919, l'emprim curs da dirigents è documentà per il 1926 (Tusaun). In'acziun da pionier en Svizra

è stà il curs per musicants giuvenils dal 1943.

Il 1951 ha l'uniun festivà a Tavau ses 50avel anniversari cun 82 societads e 1907 musicants activs. Il 1968 dumbrava ella 86 societads; 2000 100; 2010 93. Il 1976 è vegnida fundada l'uniun da veterans. Ils onns 1973 fin 1995 è stà il grond temp da scolaziun d'instrumentalists e dirigents, e dapi il 1991 vegn organisà mintg'onn in'emna da musica per giuvenils. Dirigentas èn stadas raras fin il 1990; en il curs dal 1999/2000 percenter era la mesadad dunnas, ed er il dumber da musicantas crescha d'in cuntin.

Or dals status

Structura da l'uniun: L'Uniun chantunala da musica dal Grischun cumpiglia tut las societads da musica instrumentala e las societads da musica da giuvenils da noss chantun che sa sutmettan als status preschents. Sias societads vegnan attribuidas a quatter districts (district I: Bregaglia, Engiadina, Val Müstair e Val Poschiavo; district II: Tschintg Vitgs, Signuradi, circl da Tavau e Partenz; district III Calanca, Plaun, Grischun Central, Mesauc e Plessur; district IV: Surselva).

Districts da musica: Ils districts da musica èn ils represchentants directs da lur societads en la supranstanz chantunala e gidan quella ad adempir l'intent, las finamiras e las incumbensas da l'uniun. Ils districts da musica èn autonomi en in sector spezial, sch'ils status chantunals na reglan betg definitivamain quest sector, mabain surlaschan als districts d'al reglar parzialmain u dal tuttafatg e concedan ad els ina libertad da decider relativamain gronda. En il rom da lur autonomia èn ils districts da musica libers en dumondas da la legislaziun e da l'administraziun. Ils status dals districts da musica ston vegnir approvads da la supranstanz chantunala. Ina da las pli impurtantas incumbensas dals districts da musica è d'organisar las festas districtualas da musica cun agens reglaments

Finamiras: L'uniun ha las suandantas finamiras: Promover e tgirar la musica instrumentala sco er mantegnair e represchentar ils interess cuminaivels; gidar las societads commembras ad adempir lur incumbensas; svegliar l'interress e l'entusiassem da la giuventetgna per la musica instrumentala sco er promover e sustegnair tenor pussaivladad lur scolaziun; promover la scolaziun al trumbettist e tambur militar e s'engaschar per la musica militar; tgirar bunas relaziuns cun autras uniuns chantunales; undrar ils meritis dals musicants e promover lur contacts.

Intent: L'uniun vul cuntanscher sias finamiras cun organisar e realisar curs per dirigents e curs instrumentals tenor las directivas da l'Uniun svizra da musica; realisar activitads da tut gener a favur da la scolaziun e dal perfeziunament sco er promover la musica instrumentala; promover ils contacts tranter ils quatter districts da musica e las societads da l'uniun; surdar l'organisasiun d'ina Festa chantunala da musica, ch'ha lieu per regla mintga tschintg onns, tenor il reglament da festa e da la musica da marsch; surdar l'organisasiun d'ina Festa chantunala da musica da giuvenils ch'ha lieu periodicamain; collavurar cun las medias; surdar il pass da musicist e las distincziuns dals veterans; tgirar l'archiv.

musicasavognin.ch

Pront/pronta per insatge nov?

#musicainstrumentalafaplaschair

Acziun da l'Uniun svizra da musica per sustegnair las societads en tschertga da commembers giuvenils/commembras giuvnas.

La presentaziun:
Dossier «Musica instrumentala».

Dapli infurmaziuns:
chatta.ch/?hiid=xx
www.chattà.ch